

Landsvirkjun
Guðlaugur Þórarinnsson, verkefnisstjóri
Háaleitisbraut 68
103 Reykjavík

2001010072
8612; 8610; 8707;
8708

Reykjavík, 25. september 2001
/--

Efni: Urriðafossvirkjun í Þjórsá. Ákvörðun um tillögu að matsáætlun.

Í samræmi við 8. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum er hér kynnt niðurstaða Skipulagsstofnunar um tillögu Landsvirkjunar að matsáætlun um Urriðafossvirkjun í Þjórsá.

Skipulagsstofnun barst með bréfi Landsvirkjunar dags. 24. ágúst 2001 tillaga Landsvirkjunar að matsáætlun:

Landsvirkjun. Urriðafossvirkjun allt að 150 MW. Mat á umhverfisáhrifum. Tillaga að matsáætlun. Hnit hf. Ágúst 2001.

Skipulagsstofnun leitaði umsagnar um tillögu framkvæmdaraðila hjá eftirtöldum aðilum í samræmi við 8. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum: Ásahreppi, Holta- og Landsveit, Skeiðahreppi, Villingaholtshreppi, Ferðamálaráði Íslands, Heilbrigðiseftirliti Suðurlands, iðnaðar- og viðskiptaráðuneytinu, Landgræðslu ríkisins, Orkustofnun, Náttúruvernd ríkisins, Vegagerðinni, veiðimálastjóra og Þjóðminjasafni Íslands.

Skipulagsstofnun kynnti tillöguna einnig með fréttatilkynningu og á heimasíðu stofnunarinnar.

Skipulagsstofnun bærust umsagnir og athugasemdir frá eftirtöldum aðilum: Ásahreppi með bréfi dags. 19. sept. 2001, Holta- og Landsveit með bréfi dags. 11. sept. 2001, Skeiðahreppi með bréfi dags. 11. sept. 2001, Villingaholtshreppi með bréfi dags. 21. september 2001, Ferðamálaráði Íslands með bréfi dags. 17. sept. 2001, Heilbrigðiseftirliti Suðurlands með bréfi dags. 13. sept. 2001, iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti með bréfi dags. 21. sept. 2001, Landgræðslu ríkisins með bréfi dags. 5. sept. 2001, Orkustofnun með bréfi dags. 30. ágúst. 2001, Náttúruvernd ríkisins með bréfi dags. 11. sept. 2001, Vegagerðinni með tölvuósti dags. 12. sept. 2001, veiðimálastjóra

með bréfum dags. 10. og 19. sept. 2001 og Þjóðminjasafni Íslands með bréfi dags. 19. sept. 2001. Einnig barst með tölvupósti 7. september 2001 athugasemd stjórnar Vatnsveitu Villingaholtshrepps, Gaulverjabæjarhrepps og Stokkseyrar.

Skipulagsstofnun bárust einnig frekari upplýsingar frá framkvæmdaraðila í kjölfar umsagna með bréfum dags. 20. og 24. sept. 2001

NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTOFNUNAR

Í samræmi við 8. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum hefur Skipulagsstofnun farið yfir framlagða tillögu framkvæmdaraðila að matsáætlun ásamt þeim umsögnum sem borist hafa stofnuninni. Skipulagsstofnun fellst á tillögu framkvæmdaraðila að matsáætlun með eftirfarandi athugasemdum.

1. Tímaáætlanir

Gerð er athugasemd við hve matsáætlun berst seint miðað við að skv. tímaáætlun er gert ráð fyrir að rannsóknum verði lokið eigi síðar en í fyrri hluta október 2001. Landsvirkjun er bent á að hafa samráð við t.d. Landgræðslu ríkisins og Náttúruvernd ríkisins vegna athugasemda þessara aðila þar um, kynna athuganir sem fram hafa farið og ganga strax úr skugga um að þær séu ásættanlegar. Mikilvægt er að framhald matsvinnunnar byggji á niðurstöðum slíks samráðs svo ekki þurfi að koma upp ágreiningur á síðari stigum um slíka þætti. Miðað við það sem fram kemur í tillögu að matsáætlun um upphaf rannsókna, í mars 2001, hefði verið eðlilegt að matsáætlun hefði verið lögð fram eigi síðar en í byrjun árs 2001.

2. Aðrir kostir

Fram kemur að kostum tvö og þrjú ásamt núll-kosti verði gerð nánari skil í matsskýrslu. Mat á áhrifum framkvæmda samkvæmt þeim þarf að vera sambærilegt og varðandi kost 1, valkost framkvæmdaraðila. Þá verði einnig gerð grein fyrir rökum er liggja að baki höfnunar á kosti 4. Varðandi kost 3 verði gerð grein fyrir samráði við Vegagerð ríkisins um hvernig framkvæmdin samræmist fyrirhugaðri brúargerð yfir Þjórsá.

3. Breyting á árfarvegi, áhrif á vatnalíf

Áhrif breytinga á farvegi á fiskgengd verði metin skv. kröfum veiðimálastjóra, það er s amantekt á eftirfarandi:

- Veiði í Þjórsá eins og skýrslur ná til
- Kortlögð uppeldissvæði fyrir laxfiska í Þjórsá
- Verðmæti veiðihlunninda
- Líkleg áhrif mismunandi hverfla á niðurgöngufisk
- Líkleg áhrif á laxfiska í göngu upp ána
- Mögulegar göngur laxfiska framhjá virkjun (upp og niður)
- Áhrif virkjunar á uppeldissvæði í ánni

- Bestu mótvægisáðgerðir
Lögð er áhersla á samráð við veiðimálasjóra um þetta.

4. Breytingar á vatnafari

Þar sem í tillögu að matsáætlun er ekki gerð sérstaklega grein fyrir mörkum þess svæðis sem gert er ráð fyrir að könnun á breytingum á grunnvatni nái til verði tryggt að svæðið verði nægilega stórt til að sjá fyrir áhrif, m.a. vegna vatnsbólá. Gerð verði m.a. grein fyrir streymi yfirborðsvatns á norðurbakka Þjórsár og áhrifum stíflugarðsins á það svo og hugsanlegum áhrifum á útrennsli Gíslholtsvatns. Við könnun á ísafari verði m.a. könnuð hætta á íshrannamyndun efst á ósasvæðinu, líkur á myndun hennar, skýrðar afleiðingar og hugsanlegar mótvægisáðgerðir.

5. Sjónræn áhrif

Við mat á sjónrænum áhrifum komi fram hvaða aðferðarfræði er notuð. Þá verði metin sjónræn áhrif af breytingu í vatnafari m.a. á Urriðafoss og af mannvirkjum.

6. Áhrif á gróðurfar, dýralíf og landnotkun

Þar sem í tillögu að matsáætlun er ekki gerð sérstaklega grein fyrir mörkum þess svæðis sem gert er ráð fyrir að könnun á gróðurfar nái til verði tryggt í samráði við hagsmunaaðila að það verði nægilega víðfeðmt og lagt mat á áhrif framkvæmdarinnar á gróður. Er þar átt við land sem fer undir lón eða mannvirki, svæði sem blotna eða þorna, hættu á landbroti neðan virkjunar vegna minni framburðar og áhrif á náttúrulegan gróður, ræktað land og áhrif á búskap. Könnuð verði möguleg notkun efnis úr jarðgöngum í varnargarða á flatlendi neðan virkjunarinnar.

7. Skipulag

Í kafla 1.3 segir að framkvæmdin falli undir 27. gr. skipulags- og byggingarlaga.....þarna þarf jafnframt að nefna 36. gr. sömu laga vegna byggingarleyfa.

8. Hættumat

Í matsskýrslu verði gerð grein fyrir hvort lónið og leki í sprungur geti valdið jarðskjálftum.

9. Tengdar framkvæmdir

Í umsögn Landgræðslu ríkisins er bent á að meta ætti sameiginlega umhverfisáhrif Urriðafossvirkjunar og Núpsvirkjunar og undir það er tekið af veiðimálastjóra. Samkvæmt 5. gr. laga nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum er umhverfissráðherra heimilt að fenginni umsögn Skipulagsstofnunar og að höfðu samráði við viðkomandi framkvæmdaraðila, að ákveða að umhverfisáhrif framkvæmda sem fyrirhugaðar eru á sama svæði verði metin sameiginlega. Skipulagsstofnun telur að þó báðar virkjanirnar séu í Þjórsá þá séu þær sjálfstæðar framkvæmdir. Skipulagsstofnun leggur hins vegar áherslu á að matsskýrslur verði lagðar fram samtímis. Einnig verði greint frá því í matsskýrslu hver staða Urriðafossvirkjunar er gagnvart Rammaáætlun um nýtingu vantsafls og jarðvarma.

Annað

Lagt er til að heiti framkvæmdarinnar verði Urriðafossvirkjun í Þjórsá.

Í matsskýrslu verði gerð grein fyrir efnisþörf vegna allra þátta framkvæmdarinnar og hugsanlegum efnistöðum og áhrifum framkvæmda á þá. Í skýrslunni ber að sýna á korti staðsetningu náma og fjalla um efnistöku í samræmi við ákvæði laga nr. 44/1999 um náttúruvernd. Á sama hátt verði í matsskýrslu fjallað á nákvæman hátt um það efni sem fellur til vegna framkvæmdanna og sýnd á korti staðsetning haugsvæða. Litið er svo á að rannsóknir vegna efnistöku verði innan þess áhrifasvæðis sem kynnt er og haugsvæði verði þar einnig.

Í matsskýrslu verði gerð grein fyrir mótvægisáðgerðum og vöktun á mismunandi þar sem hún á við.

Bent skal á að ekki er gerð sérstök grein fyrir afstöðu þeirra sem þegar hafa tjáð sig um framkvæmdina eða hafa gert athugasemdir við drög að tillögu að matsáætlun og hvort og þá hvernig tekið er tillit til þeirra sbr. 4. lið 13. gr. reglugerðar nr. 671/2001.

Áætlun um kynningu, álitsumleitan og samráð við vinnslu matsskýrslu vantar og óskast hún kynnt Skipulagsstofnun og umsagnaraðilum um tillögu að matsáætlun sem fyrst.

Stefán Thors

Þóroddur F. Þóroddsson

Afrit :Ásahreppur, Holta- og Landsveit, Skeiðahreppur, Villingaholtshreppur, Ferðamálaráði Íslands, Heilbrigðiseftirlit Suðurlands, iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti, Landgræðsla ríkisins, Orkustofnun, Náttúruvernd ríkisins, Vegagerðin, veiðimálastjóri, Þjóðminjasafn Íslands og stjórn Vatnsveitu Villingaholtshrepps, Gaulverjabæjarhrepps og Stokkseyrar.